

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕДЈЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

БРОЈ 30.

НА ЧЕТИЊУ, У СУБОТУ 2. АВГУСТА (11. КОЛОВОЗА) 1875.

ГОДИНА III. (V.)

„ГЛАС ЦРНОГОРЦА“ издаваје се у Црној Гори и АУСТРО-УГАРСКУ год. в. 6; из год. 3; четврт год. в. 1. 50. к. За СРЕБРНУ год. в. 7; из г. в. 3. 50.; четврт в. 1. 75. в. За ове друге земље год. в. 8; из год. в. 4; четврт год. в. 2. За остале земље се издаје 5 коштица. Предавати и сачињавати се административно, а доносити уредништву из Цетиња.

ЧЕТИЊЕ, 1. Август.

Ове све обавили су ту тужну свечаност, која је на вијеки скончана — да ће се данашњијем даном — парастос великој, бескрайној души кнеза Данила.

У овај дан, прије петнаест година, испустио је он свој велики дух. Жалост, која је они дан обузела српска за овијем великијем ужом, за оног одличном смијахом народа нашега, поваљала се у најам и понијавање се и у потоњијем израштају, и онда још, када народ српски, дадине лиједио Бог, постине циљ тежње, среће своје, и онда још с тешком тугом, премда и с поносом, слављењем и благословљањем његовог великога духа, који је прелето сваке запрјеже, и јуначкога срца, које је одољевало свакој борби.

Цијељи, за који је Бог праведни сачукао Црну Гору од Косова, и за коју су више од подруг вијека чуvalи и снажни Црну Гору Петровићи, тој цијељ — слободном, уједињеном Српству — био је повео кнез Данило живо и спљо народ свој и пријако га знатно.

Изненада, грозни смрт сустиче га на срединута.

Но пут овај, једини пут тежња нашима, односно је пред нама; дух свој, дух одважности и побједе, оставио је у нама. На томе путу и с тијев духом народ ће српска доћи до цијеља своје. Јуначка Црна Гора са нашљедником Даниловим никад се изје ухорити ни застата на путу томе.

Данашњи покрет у Херцеговини и живот духа народнога на своје стране, узијева нам при успенима на силинога кнеза Данила уз тугу за њима, одушевљење и уздану у недалеки ускрс слободе и јединства народнога. Ње су такви покрети, ту кртила није, него је ту живот снажни, који се и послије пораза исток спаси јавља.

Вјеру ову дала нам је сјајна влада Даниловићи и у тој вјери кличемо, славећи данас успомену његову: Слава кнезу Данилу! Боже дај, да се са славом, а то је са слободом, народу нашема пајдостијије прослави велико име његово.

НЕУТРАЛНОСТ.

Данашњи установак у Херцеговини дао је подвода или прилике врој интересантнијим појавама у нашем и у стравом свијету, које су у почињарству дестијајно показане. Оне се односе с јединој страни на дух српскога и свега југословенскога народу према њему и на његов међусобни одношој, а друге, на нашљедника и расположење странога свијета или боље рећи великијем држава према истом устанку као могућном извору нашега народнога јединства. Но то је предмет, који заслужује пространо разматрање, за то га корамо оставити за доколико вриједе. Данас хоћено је да српској поглед на једну другу, узгредију појаву.

Црна Гора, од како је букио устанак херцеговачки, постала је не само зајка, у коју су жеље, и тежње устанка и свега народа нашега упали очи, него предmet различитих пагања и комбинација странијих политичара. Међутије то је ствар по свему разумљива. Херцеговина је пријубљена уз Црну Гору. У Херцеговини је исто народ који и у Црној Гори. Највећи и једина тежња Херцеговине, то је и Црне Горе позив. Код таквога односнога Црне Горе и Херцеговине

није ни мало чудно, што српски народ вјерује да Црна Гора неће равнодушно гледати борбу своје херцеговачке браће и што страни политичари чија амбиција одрживења, да Херцеговија потпочажу Црногорију. Но баш време томе већ мора изгледати чудно и са свијета несопственој последијељујућим раструеним гласом — а то је она појава, и тој коју се данас узгрядно осврнуо, — да је власт пријугорска обећала војни потпору неутралност и то да ове уступке од стране војске: „да црногорски бродови имају слободну плавотву до Бујановића и Црне Горе, и да своје дипломатске агенце у Скадру или Сарнјеву“.

Очевидно је, да је ово рђаво смишљено подметање Црне Горе. И то, без сумње, у тој цијељи, да се дух устанка ослаби и сумња и одвратност у народу нашем преко Црне Горе изазваје. Цијељ је та, преизда, је одлично непостижива, као што је одјак и предузећена у југословенским листовима са сумњом, а од њемајућих и са ујасњењем, да је то немогућно.

И јесте немогућно. Нека то цијеље, питајући порта са искњевом помоћу расподаже, за коју ћи Црна Гора њој обезбеди „потпуну неутралност“. И самој помисли таквој противници се сва прошlost Црне Горе, противници се неутралности владе кнеза Николе. Црна Гора, са свијетом природи, не може бити неутрална према судбини браће своје, јер је то бол на уду тјеснога народнога, којем и она припада, и мора иначином, који је њад могућан, тражити неделима томе болу!

Може наступити прилика, код онај наје у стању у томе часу помоћи, али и у томе случају ће бити изостављање њенога помоћа због обвлачења војници порти, него што би та приближна толика „спиритула“ била да претко ње она неби могла никако браћи помоћ пружити.

Може бити, да је гласу овоме дада згоду, да изјести, да окомост, што су изједијени неизложни оченијавали, да ће Црна Гора на прву пушку у Јеленинога зглазити у рат са Турском. Но Црна Гора је самостална држава, и као таква изузимајући и њене дужности, које јој опредјељују изјесено обзире, и које се текнико објави могућу. А границе тиха дужности јасне су границе и неутралности Црне Горе према херцеговачким установкама односно пољу.

Ово смо изјавио сваке речи, да одијемо и прокинемо гласове, који ће још проносе по номинима, и обесчашујући неутралност војници од стране Црне Горе.

У ПОМОЋ ХЕРЦЕГОВИНИ!

Колико се раштркао и расплетао устанак у Херцеговини, у истој мери и даје се и у земљиштвима и слушањима док ће било свуда и на све стране у народу нашем и даје се подном браћом и пријатељима херцеговине. Као стварије стране чује се глас: „у помоћ Адријенбургу“, глас, који у народу највише звучије одјако. У свим главнијим јединицама југословенским установљени су одбона за скупљање прилога у помоћ борцима херцеговачкима, њиховом пријеју сљедују и сљедећи редом сва веће јесте.

У Биграду установљен је на са. Изнад таквог одбора и издао је овај проглас:

Браћо Срби! Нека на једног међу најама, до кога није већ дојео глас о устанку у Херцеговини — и о крајевој и јуначкој борби, коју браћа наша око Неретве поведоше.

Нека никог међу најама, који није бар од старих својих слушао за ово тешке јаде и невоље, које је народ наш, које су наша очви и да су их пристисле велике пољатичне непријатеље ћедови колиџији и претпријати у овим крајевима и рђаве године. Зборимаши ви се не може, да слајаш устанку, кога пајдоме ни дамас ужијамо.

Тираница — зарварница — вржаве муке и помоћ. Нека се образују по већим јестима односно — гађају и затварају части, иначе и бомби за склоне новизних појава за бледне

живота преврше спаку вјеру, чијима стриљањем прелије се и народ со дигне: да иро — иви да се спасе!

Такву прилику видимо је и сада у Херцеговини.

У тајним ужасним приликама, у којима очајаје и крвила пужда народ на оружје подигну, да у смртном самопрерогајењу ужасну борбу за остварак своји против крутог сувога сила и тиранаца подигне поведе и све своје жиље, драго и склоно на слједујући и кравзу судбину ратнију ослободи и на кошку стави — нико више испретати, него слаба дјеца, сакоране жене, слабозубији старији и тешки разијеници народни. Знам и глађ, страх и болест, брига и сваки јад грбе онда извијаје ове тужне жртве народне!

Срби браћо! Ма каква била циљ тога устанка, на којема он трајао, и на како се српине једноје изјаснио, а то је: Браћа наша српска бију се и кравве — а људа, жене, старији и разијеници ужасом рата ријењи остављају и остављају ћад и огњиште своје и с голом душом и примије српине појиће и поћоше у свијет у тјиши — не! поћоше и поћиће коју срећнију браћу своју у Далмацији и Боки которској — и падиће у њима и у нама своју рођену браћу, која ће и у помоћ бити. Браћо! она изаше дојоди бразду потребуј!

У човјекољубивој племенијији циљи да се гој страдајућој браћи помогне, склонио се потпомажи одбор: за потпомажање и прикупљање прилога за исјек у разијенске херцеговачке.

С поноситим ујасњењем — да је дух човјечности и родољубља данашњег просветног чијека промакао сваку српску душу, да је самопрерогајајуће покртвовање и љубав народном добру за свака раздробил кору себјиности и худо немајности на скако српском срцу тако, да динис нећа поштоваји Србија, који неби и крви своје у помоћ бједној својој браћи даје, с поноситим ујасњењем и племенитом надеждом да ће страдајућој браћи од богатих Србија од уста својих одјакнути, и на олтар човјечине и љубави к народу своме подијети: позивамо јео браћо на драговољне прилоге за разијенске и нејат наше браће у Херцеговини!

Крваве сјејачне славине борца, који за слободу наше отаčине човадаше, витешки духови отаца и ћедови наших гледе на нас са висине, хоћемо ли ни да земином благом нашим за браћу ивну овакво издатини бити, колико они са крљу и ћијевом својом, издадини биши, да с тим драгојејијем благог задобију за нас слободу, коју није динис јео срећно и поносито ужијамо!

Одјах из овога позива почела су се и у унутрашњости Србије установљавати овакви одбори.

Браћа Војвођани, вазда у првом реду по-бојничији ствари и родне у томе најесу могле изјести. „Гримичар“ доноси у то име одушећије проглас, у којем дојијеку: „Војвођаној српску, и прени духови да у помоћ браћи својој! Омладимо српску, вреди крви српску, јади се да на Ајду посаједочији жарку љубав према роду својему? Богатиши српску, дријениште то вреће с дукатима, на поље с баками, помозите голом и босом Србину, који живот и душу своју браћи од погаџија турске!“

„Срби у овој конархији, познати са своја одушећија и живе ватре око свега што води највреднију народнију, нарочито вако што води до жијатворењу народне, исклиши: слободе и уједињења, не смју заостати иза остале браће своје, мајка се образују по већим јестима заједничкијима и претпријати у овим крајевима и рђаве године. Зборимаши ви се не може, да слајаш устанку, кога пајдоме ни дамас ужијамо.“

„Срби у овој конархији, познати са своја одушећија и живе ватре око свега што води највреднију народнију, нарочито вако што води до жијатворењу народне, исклиши: слободе и уједињења, не смју заостати иза остале браће своје, мајка се образују по већим јестима заједничкијима и претпријати у овим крајевима и рђаве године. Зборимаши ви се не може, да слајаш устанку, кога пајдоме ни дамас ужијамо.“

рањенике и јадују сарочад српских устаника; це-
да се на ту цељ, као и до сад у подобнији при-
лицима, приређују бесједе, ћела, забаве и т. д.;
женске наше иска споменују плачно и друго што
треба за завој рањеницима.

У неколико дакле, син што год има вих, у по-
моћ борбенима за слободу златни!

На оружје и у бор Србије и Црна Гора!

На ноге ратује у Босни и Старој Ср-
бији!

У помоћ, чин год можете, Срби Војвођани!

Чујо уздах тешки рањеног Херцеговца,
који вам под лутин ранима с вјесничком донвијује:

Чашу воде само, роде!

Језеро ми крав оде!

— И браћа Хрвати похитали су скupљањем
прилога за страдајућу најам херцеговачку, који
су пређели у Далмацију. И вој Хрватској ства-
рију се одбори за ту циљ, а одбор загребачки
издао је у „Обзору“ овaj проглас:

„Из роде! Од неколико дниш опште хер-
цеговачке кинсуре издавају се крви киле из
брдве проглеђене турске пешадије.

Мученик народ, пошто му је Турци све оте-
то, уста јувак да се бори оружјем у руци или
радије подне него да му живот из саседе и без
казне похоси неизлестин грешни његова бића, вје-
ре и слободе.

Ти ти ји, народе, речено све што требаш
знати. Ти видиш како се подиже сила оружана
чета мухамеданских сљedбеника, десет вукова на
једно јагње, да га немило растриги. Видиш сви-
нтују сједлоглава старца, немоћну жену, најаку
ћену тумарати по горлијим хриданама, тражећи
шашу да у њу заклоне русу главу. Видиш оп-
устошено кућиште браће своје, које ће скорих
днију живи пажен обратити у непо. Видиш пот-
пуну силу неописивих зала и горкости, у којим
стеље иученик изрод овој, који је крви од ћрви
твоје.

А около њега је љевишина његовим покриве-
ним оник стјена све сана браћа по крви, језику
и ѡјери: бар да онији друже похон, који су из
врагонета притоки у закрњу њихово.

Народе и ти си јувак десницом, срце и
добротом. Та ћеш сушно схватити захваљуји
озбильнија овога часа, а подписан ти одбор моли,
да слик обима твоје добрете пружиш што мо-
жеш, што знаш да ће користити пријеђлој браћи
на земљиште аустро-угарске монархије.

На овим загребачким вјесничким друштвима
„Коља“ приређиваје осим тога сва хре. љевиши
друштво концерте у порт Херцеговцима.

Браћа далијатински прије су започели прикуп-
љавати прилоге у похон певоловим Херцеговцима.
Од Задра па до најизнадијех мјеста у Далмацији
установљени су одбори, који су већ приличну
номо скupили.

По „Слави, народу“ и његовом називу видимо,
да и браћа Словенци неизоставју у овоме имен-
итом поједијану. И у њих се састављају од-
бори и куће пријозе за Херцегопце. „Обзор“
јавља чак и то, да једна легија владијех и оду-
шевљенијији Словенци подији Херцеговцима у
похон.

Како што се по свему овоме види, света и
праведна ствар српскога херцеговачког народа
изазвила свуда одлазак и покони. *

ДОГАДЈАЈИ У СВИЈЕТУ.

Версальска народна скупштина из-
јавља је 25. о. и. последњу сједницу прије од-
бора. У тој сједници изјавља је да ће на расправи
основа о великој жељевини око Париза, а за
тим бити предложено изјевше Насјелје Диплома
о укапну обсадног става. Официозни „Монт.
Универ.“ мисли, да ће њихова скупштина звук-
чити, да се расправа о овом изјевшу одложи до
јесеца Новембра.

Пренјучер докришио је скупштину расправу
прорачуна и дозволио је јакнадну вјересију од
300,000 франака за политичке емигранте; јакнад-
но за оно из Езаса и Лотарингије.

У једној скупштини чланова јајевога сред-
динашта аржо је предсједник Лабулеј говор који је
честитио револуцијанима и устанцима монархи-
јанама, што је њихово узајамни популарњач
омогућено било проглашење републике. За тије је
укупно оне склоните духоне, који граве сако за
поузданошћу, те означило проглашом јајевога
редишта: Укапнује опсадног става, слобода
избора и штетне уставе од стране члановника
и стријака. Лабулеј изрече на концу, да мисли,

да ће овог избора бити још једна овака хожња сгребрица у другој земљи. Узроци

устану ратује се највеће. Једни тврде, да се на-
јавио подигао узьеље претпоставка руске управе и да
је устанак будући приступом унапређивања пореза;
други оптужујују, да је устанак поводом за
жетву, која је летошња заједница земљу. Злој жетви
да је то узрок, што су Руси из земље однели
једну врло драгоцену књигу свети, и с тога да
неће тајо дуго никада плод успјевати, док се
онет та светица исповрати. То разјашњење даје је
народу један „мудри мук“, један стари човјек,
који је ишао од уста до уста, од села до села,
док је напокон та злобно измишљена прича уз-
будила општено вјерјење. Било како му драго, то
је сигурно, да је народ устао, и да је онако
послан војска из Тифлиса и Кутајсиса.

Њемачке државице налазе се у врло
неповољном положају, те се туже непрестано, да
није немогуће платити приставе, што их држава
од њих захтјева. Оно ни скако ријеđа вјерује, по-
што су и земаљски својим прорачуном доста
обтерене. За то се често чује, да би им се
могло сино онда помоћи, када би се придржале
Прусија. Али до сада није пруска влада извла-
чила из такових пристава, које је политичких
које са финансијским разлогом. Стога се је служ-
бено опровергјено вјест о придражујућем Ахал-
Десау-а. Видеја хоће оних државица да прискочи
другим начином у похон: напјерава имајући распи-
санги изразне државне порезе. Већ дојдуће године
има се о том озбиљно радити.

ДОНИСИ.

Из ХЕРЦЕГОВИНЕ, на Пантелијевдан. — По
свој пријацији ви очекујете да вам од ових сму-
ћених крајева што год јавија, а и ја знам да би
право било ће да ми суз пашија родитеља. Што
вад да данас инјесам иштијавно очкавио сиј
што год важије, круније и да је истинито ане-
нагађавам о ствари чији небих вад штогдан даст
преварно као што су њески донесини на први
глас по новинама јављали судећи из да-
леко по думу да је онако љекавија ватра. О ок-
ршавају на Невесињу. Добру и Габелу много је
живе било пријатеља и решених него се доказивало
и у хадијама. Требику и Билећи до данас ин-
је извјажак значајног боја било да ни озбиљног
чаркара. Одакле је дамас, што пријатељ постало вож-
нава трговина, и управ изнешив коме ћеш што
јеровати. Ако ти наши приповедају чути ћеш
ће каже:

— Од Србаља триста пушака вуче
Мртвих ваде за триста Турака. —

Ако неко Турчин приповеда он ће ти на-
крупно и с поносом на ову његову тако фено-
логати да и он сам мисли да је истинा. Удиши
вам — вади — Билећа, те ћи онако потеци,
обиши и ижеји г... а, да други знају:

Кад узари Мујо и Азија,
Не помагај Јесус ни Марија

а да га упиташ: Погибе ли комко од вас? О-
кренуј би главу и преврију разговор јер би му
сам ћеф општено. На страну дакле безносице,
нега да вам кажем о устанку наше јадије Херце-
говине.

Раја је сва у широку земљу од Мостара до
Суторме и од Царина до Невесиња на оружје
устава, и срећен

Не вити се ко се како крсти
По чији му крви грије прен

Чије ће га је задвојио млијеко. (*)
то једном душом прегнуји на смрт гла се у бо-
љи живот превородити. У почетку буна била је
једна четвртина „Бранковића и диксахана“ да-
да је устаде љука и мотика и они се придражије
к браћи устанника ико им се и неће, отији Зуб-
чана. Крушевачина и Бањана који царски хлеб
једу као гранични панадури. Но и они вако до
муке дође рекај би чојек да ће волији образу
но ћеси. Главни пугови и векајаше кордуанско
корзује дакле су почињене оружаном руком у-
сташа, ће на телеграфичне диреке покуји пецава
и варе говедину из турских торина. О којињу и
орије нема ни спомен, стак се о своме чуду
забавно пртљајући ће ко може из кућа, и са ве-
љаком феном и женама: Раја у Аустрију и Биља-
ће, а Турци њихово по градовима и варошицама на
дом царског тока. Једни и други достојни су
снажок сажаљева, јер сваке мuke још у ове
јарке бивало није. Раја је ћешто на бољи ко-

*) Биле првог у „Шиљаку“.

нат, да не дадоше ове године ни цару десетину ни овла агимско, а о данику и драчу не збори се нико да никад није ни постојао, па за то је у кајазмском сандуку уларло јоксус у парашу.

Сама је прилика да устаници не најдјеравају да уларти на Турке, него из гладици и да избају српски не доћек. Међутим ни Турци не стиче задуду него се на дочеку припремљавају да скоче своју кујбу брави, очевијавајући помоћ и спасу који ни се обећава, но до сад од ње никакве прилике.

Ошкоци обненародни устаници, и на они до сад вочувени начин, проузрокован је међу Турке разномјестна коментација којој би могао уједи вија свест, т. ј. ово није — они вели — из разлога главе, него јој је њакав лукаво око најчупило; њени пакости прст пут указава, а душа њихова вјешт је западио.

Нити ко по чисто змије како невесињска искра ниједном запалила сву херцеговачку рају, нити је тога прорида да погоди кад ће се и како овај ратник сприми. Сиромо би, у себи ни почивши, да је поштеши и обризиши чонјека да истином до-јако честитом Сугатму јуначку миру, и нечувену исправду нашега несретног народу, који није знатију пушку из цара него из царевине који га то голе коко догнаше и образ му пред сматром штетиши њима и не ради вјеријући. Иначе, очевијавају српским призор:

Крст и некрст цека се у ударе,
Коне прене чело, куку њеку!
Јаје је право добије сломљено,
„Гор. Вијенац“.

ДУБРОВНИК, 28. Јула. — Јавно сак вак у последњем донису да је у Груж из Цириграда преко Крафа осамдесет товара одјеће доније за војску турску, и ту их одважиша класти гдјрал. Сада сак у ствар јакши вак, али исти товари најесу пропуштили, те су њих тога полу одвезли Турци на барци на Каск, а пола је још у Гружу.

25. о. дошло је парабродом „Велебит“ из Задра 500 сакова, а 500 оставило је у Метковиће. Роба је аустријска, а за коју је ција, још вак не увијем казни.

Са бојишта из Херцеговине немако особитијески вјесни. Чујемо, да је био један жесток бој, у којем да је војска турска поражена и Селин наша рашчи, но о томе ће вак писати други пут, кад се боље извјестим. Велика дјо усташке војске прикупља се око Требиња, и по јој прилици, у број ће доћи тамо до великог боја.

Данас је дошло овамо прек 200 жена вјече голи и гладни.

У прошл ветак дошло је преко Крача овјеш, а одакле у нећељу одпутовао за Мостар нови владика.

Из БОКОЕ КОТОРСКЕ, 26. Јула. — Данашиња изображен је свијет корача напријед; а коричтање ово у том се састоји што одбације све што је штетно, темко, непрактично и незавјало, а даља је онога што је корисније, лакше и практичније. Из тога узрока претресавју се државни закони, изумијеши су разне машине, парни путови и муковино племена. С тога ногледа и источни напред величествени турబул у малу касницу, широке дамије у просте гаје, дуге доламе у кртике гуљиће, а везен појас у прости крајши почеше преокретати.

Но у оном жудрону свијетског напредовања, ће бити доста големог иззадка наћи? Ето ти га у дугим и широким долама православних популација, који не може се ни мислити да на ником ступије изразности да се данашњи стаји. Оне обучени у дјеље доламе до земље са кочијашким клобуком на глави; ако су њескада пред глупошћу као њеска секта изгладили, то их заисти оне дјеље — пред изображеном свијетом па поред појачаји хришћанске простиородности притворници фарисејима представљају.

Осни тога доламе су ово незавјале из сљедећих узрока:

1. Што су непрактичне, је у њима запутан вол управ се дава и душа да ни пуковати не може кроз своју парохију вршећи разне дужности своје по склојским непогодкама времена; њескад му јејтар однесе клобук а њескад му развесне широке доламе те га превали, њескад му у путу запути ове дуге доламе а њескад на кову као што се и мени више пута догијало са грдним војништвима. Једнох руках узрахути на кову, а неки чине ви ови блажени хальми, те се с кови

строгожавим и тада добих лијепи амр, изчланах обје ноге и преложах десну руку и вак живот тако згрухах, да ми је доста било за два три мјесеца ову горку јебку гристи.

2. Ове су против пристојности, јер ако је каша кашују се у блато, ако ли је суша поблиједе од прашине, а то занести године изгледа и граде у очи увада. За величествене ове хальми требала би и велика плаћа, с којом би поп или више хальми за промјењивање често или више слуга за чинење истих избавити могао, дотичи он може бити више пута ни хљеба нека да своју дјечину захрани.

3. Доламе ове шкодљивесу и за само здравље, јер грози у љубија пријуштен поп, ни лихати здраво не може, а мозак под клобуком хоће да лију узвари, и под тима тешкима оковима мора и дosta тешке дужности своје извршавати и од тегота истих мора грбас старост своју дочекати. Гроза хвата само ногледати овако непрекидно пријуштен човјека, што је изјед праксе или неправедно каштише за коју саки човјечност вишије уништише.

4. Хальми су ове и на грдију штету домаће економије, јер би од њих поп могао четири прости преобуке за себе начинити и сва таја поред пристојијет изгледа и што год за своју дјечицу заштитити, што му је најсветија дужност, иначе ако хоће да чиновно изгледа мора од дјечице закидати и на своје сједиће крилате доламе разкошно бацити.

5. Нарохијалном вону света дужност идже у чути народ па штедију и умјеренош и одвраћати га од моде и раскошности, но како он може уста отвориши да проповиједа оно против чега сак са раскошним својим доламама у самом дјелу противно поступа.

6. Христос спаситељ препоручио је својим ученицима да сјају пред народом добрим дјелјима и не одјелом зашти са собори светог отца по-важни о форни одјећи, није и никад никаква правила не прописава. Садашње дјеље доламе поповске изложијено су, али нећу да разబирају, кад и занти, и ове у текчују времену сакиши обичајем жало по мало увучене; но овај обичај из гореизведеног, као леготин, штетан, школанъ, непрактичан и непристојан треба одклонити са тих прије што и данашињи свијет не пади на одјело него на дјело, па раскошне доламе, простири без моде и никада мјурски хальми зајачијени, с којима православље иштиће неће изгубити в поповини ће се у многом погледу доста цмоћи, а па то се иши чистих пријера. У Бечу, Јондону и другим градовима и грчко и руско православље и даји данашињи посе мјирко одјело без и најчешће повреде православља. У Боки которској до скора носили су попови народно одјело исти са вишијим другога, али кроз то вјеро је иши љубаља, да шта више ондашији попови у народном одјелу много су пристојнији били народу, него ли данашињи у кризити додамах.

Пошто поповска одјећа ви у вјеру исти у црквене хапове не дара ни најчешће, то дјама да би сваки поп без гризидушија, без одговорности и без ичијег допуштења, несвесни овај терет са себе сам слободно нога дигнути; али будући да би се кроз то могао уврећен наћи његов владика, за то би најједнодједио, да ће владике који најчешће старање о поповима водити морају са њима овај најчешћи терет скину. И овај владика који први то уради, доказатиће са тим да је потпуно здру у духу хришћанској пристојности фарисејска мјеста нека и да је први пријатељ напреда и својим поповима. Ово је ишика пауз реформа за коју би могао бити осуђен, него са овим би дјаво злоупотребљење које заслужује сваку похвалу. Исти је моја најчешћа дјарти у оној што ишичкоју првима црквеним собори право имају, а не бах се си тоја простири до остану сданашње доламе поповске, али само за свечане даме и прилике као парадне, с којима би исте веће цијене имаје.

Један православни поп.

развалине кула и градова најјесно су на јјесењи; јер и сава мјесечина шта је друго него несесеа рујни свјетlostи. Овај поља тиштина, овај сакоћи чине ми добро. Јећине поља на обалама Рајне јешиш су него ини ће тече Арава и Босфор: оне су тихе, озбиљне и тужне.

Превуна Рајна гибка се тихо, у кориту своме, Пиједан не плави брод, ниједан с' исчује глас. Пусто су обале пасе, њеме су долне дјече.

Неки с' инђо плуг, ратар је у дому свом. Дајко се сунце спустило веће, за бргове плаве, И тва безкрайна поља, донјела земља мир.

А ја усјајем туђинац једим на каменом бр'егу. Мјесец је један друг, тиштина једана сласт. Згрупа судбина најубим виши таја свјетска весеља,

Она су вразан шум, таштина сав је сјај. Његда сак гласно пјевама пјесме најјесне најјесненама овим, Сак ишио пјевамо све, — дјаво је било то.

Сакој радишну киптило срце у грудима мојим, Рајна је била рај, Мајна и била Мај. Умјеке пјесме, — одјавно јејтар њих је размио, Проша је младост ах, и с њом прошао смо.

— — — Лијепа и тва поља дјаво је најстала. Она сирптина два дара доноси, сак и ирак. Мене је доњија само ирак и то нечојну, — мјесечина га кври. Мјесечина која ини је најђео ни покрчиши. Она је иза љаше кртава: хлади, близија, ивија. Она је сунце туга и брите; она је мати тешких мисли и смињања. Радо гледам у звијезде, у то сјајне пјегице на ведром небу; у тој свјетиле свијетова. Ко се може довољно њиха нагледати, ко се може довољно о њима изненадити. То су златној јакуће бачене у вазduху, које неизјује висти, које се вејају о што ударти. Они су сунца као што је наше сунце; око њих плавају људијске земље ка што је изаша земља. Ми их не видимо као што они наше земљу не види. Оне виде само наше сунце као што је звијезду, што у реду другијих звијезда трепти, и са осталим својим другарицама њеко путе путују. Простор нема својих граница, вријеме нема својега почетка ни спровједа; и опет, чоје мисли. У глави његовој имају дјавоје чудновате бразине. Брже су од свјетlostи, хитрије су од мјуља. Оне звијезда дјаској су близије инија, и ноглед у једном тренутку су ту даљину претри, и опет се под своје тренавице поврати. Између звијезда и ногледа нема простора. Но то су и последње тачке до којих ноглед допријети може. — Мисао, — мисао иде брже и даље. Мисао иде у бесомјесеље. Она иза звијезда може даље да птују, да звијезда нова неба нове звијезде. Мисао иде у прошија, иде у будућност. Она се усуђује да нападне на море вјечности, на коме се и неизда најди на острве што се зову почетак и спровјед; море вјечности нема обала што се зову добра надежда. Његовој су острви звијезде, његовој су обале огњене магле из којих се сајотови рађају. Човјек са тугом осјети своју икоњу. Сајест о беспојној просторији и вјечности времена, — тај свијет доводи га у несвијест. У тешкој очајању покрајаји је више: ја сам само свој прак, први јејтар размио ме.

Радо гледам у ову таху и глуву поља, у овај близији мјесец што плави преко неба. Видију јасно да наша земља наје усјајена у овом простору што се зове небо. Он не јасно усјаје да осији наша земља на још земљајских свијетова. Мјесец и наша земља увијешени су од једнога истога тјеста, само је мјесец наји ће изједињи на његову живот крња. Прије се охладио. Он је укро. Његово плавине и дјолине вусте су. Ниједан лентирићи по њима не зети, ни једин бубица по њима не мија. Мјесец је његда живио. Ево је што са наша земља на још земљајских свијетова. Погледије је један други, и кога је било са њима је један други. Његовој су острви сајотови сајотови рађају. Човјек са тугом осјети своју икоњу. Сајест о беспојној просторији и вјечности времена, — тај свијет доводи га у несвијест. У тешкој очајању покрајаји је више: ја сам само свој прак, први јејтар размио ме.

ПИСМА ИЗ ЊЕМАЧКЕ

Оверслез — 1870.

XV.

Остано сам Визијаден и његову врсту. Пресечно сам се на најљепше обале Рајне у ову најузважнију, међу њима је његова брегове, на којима је одјеса, она треба више времена да се охлади. Лештина мјесеца прикована за земљу куче се зајом. Наша земља са стражом у њему гледа своју будућност коју ишићи не може промјенити. Љубите једном другом позајимљују свјетlost њоју да сунца добијају. Наша земља јад со охлади то ће

исто било. Овасиће. Ујаје ће. Песта ће на њуј послова. На тома ијеску остало је Голуховски да припади годину дана. Диплома од 20. Октобра 1860 год. његово је ајдело. Исти дан, у који је знаменити ова диплома издата, прогласила је „В. Црн.“ именовање грофа Голуховског за државног министра. Но већ 13. Декембра 1860 г. замјени Голуховског виктез Шмерлинг. — Године 1866 именован је Голуховски изнова за галичкога најесника, те је ову част обнажао до своје смрти. Прошле године у Ичебруку убио му се син, а та несрећа тако га је сатра, да је мало после лежао у постели, из које се више није дигао. Покојник који је био један од најзначајнијих државника аустријских војнијега времена, сахрањен је у обичајну гробницу у Скалату.

Јадан ијесече, толика твоја просторија на некаш и једнога краја да се по теби исче. Ни једне траке да на теби расте, ни једнога краља да на теби влада. Може бити да си сада савршенији као што си био. Можда је сваки ти изумрло. Можда наша земља теже токе савршеношти, томе притом. Благодетство долази несве смрти. Можда се наша земља осјећа врло несрећна с тога што иронизи био је животиња. На скаков тјелу кад се разболе, кад крепа, појаве се различите животиње пашија земља болесна, — прво болесна од граву су животиње по њој почеле гли зати: стражници је љела болест кад се већ и човјек изјено кожа закоти.

Срећни си ијесече што си педесет хиљада миља даље од земље. Да си мало ближе, Имагај би те насељавају својим гомилама; папа би те подсећао храништву јеру; Султан би те жетио на свој барјак; краљ би те прајки бомбардом, а царина би те избрисала с неба јер икого сјејаш.

Иадан ијесече, залиуд ододго сјетиши, на земљу је ико, — и кад сунце стоји ту ће си ти сада и ондаје нећу људске ико. Ни једно животино већа толико сјевјерија колико човјек. Између 1500. и највиши глувих, ропских и сјевјериних глава, што по овој земљи покрчили распострети, једна иесетак хиљада иших што разгоне таму. Гајиши људске јесу сљедеће. — — — (Оваја треба с краја на крај прочитати општу веленску историју).

(Продужиши се).

К ЊИЖЕВНОСТ.

— У државној штакварији штакара се оснила свеска „ОТАЦБИНЕ“ за Август; у овој свесци ће:

1. „Васа Решекет“, (наставак) роман Јаше Игњатовића. — 2. „Румунија и Румуни“, (српштак) од Настасе Петровића. — 3. „Стеван Душан“, (наставак) вестор роман Владимира Ђорђевића. — 4. „Кнез Милош“, драма Милана М. Максимовића. Двоји други. — 5. „Путовања у југозападној Србији“, (наставак) од капетана Мих. Н. Илића. — 6. „Акцијум“, пјесма од Ј. И. — 7. „Ђурђ Бранковић“, историјска студија Чед. Милјатовића. Чланак шести. Ђурђева политија од 1429. и један дан на сутанову двору. — 8. „Ратари“, пјесма Џ. Јакшића. — 9. „Турска превада и финансиски политички“. Извод из брошере г. Џона Л. Фернија. — 10. „Ноб се црина...“, пјесма Ст. Влад. Каћаниког. — 11. „Далматија“, у њеколиким војничким пратљама (сприметак), од капитана Младена Јанковића. — 12. „Народни покрет у Србији. Адвокати и правништво“. Историјска студија М. Миловановића. — 13. „Дојијало!“ пјесма Ст. Влад. Каћаниког. — 14. „Краљ и превраћа звон“, проповијест поборника ивишија доба, од Стјепана Љубинића. — 15. „Куин ил аконо од мајија“, љубарска студија од дра Саве Петровића. — 16. „Гаја шећера“, (наставак) проповијест Милокана Џ. Гајшића. — 17. „Напредак и мета Јестаственице“ (наставак) од дра Јане Џ. Докића. — 18. „Батка на Јарковицу, прга из наше војне историје, од Јоне Стевановића Видовског. — 19. „Киљевин преглед“. „Мисли о војној организацији Србије од Павле Чутића“ реферант Ст. Видовског. — 20. „О турској друштвенији аруштвенији“, од Михајла Кр. Ђорђевића.

РАЗЛИЧНОСТИ.

(† Гроф Агенор Голуховски), галички најесник, о којем смо јавили, да је у уторак ујутро послије дуге болести у Лавову умро, рођен је 8. Фебруара 1812. г. у Галицији од старе и славне пољачкога војска, које онђе има много добара. Науке свршио је на лавовском свеучилишту, ће је стекао докторски ивићац, те је по том код галичке губерније ступио у државну службу. По смрти траја Стадиона именован је гроф Голуховски галички губернером. Добио је достојанство тајнога савјетника и ред желеzне круне првога реда. именован 21. Августа 1859. на ијесто Бахи министром путајних

путаја. На тома ијеску остало је Голуховски да припади годину дана. Диплома од 20. Октобра 1860 год. његово је ајдело. Исти дан, у који је знаменити ова диплома издата, прогласила је „В. Црн.“ именовање грофа Голуховског за државног министра. Но већ 13. Декембра 1860 г. замјени Голуховског виктез Шмерлинг. — Године 1866 именован је Голуховски изнова за галичкога најесника, те је ову част обнажао до своје смрти. Прошле године у Ичебруку убио му се син, а та несрећа тако га је сатра, да је мало после лежао у постели, из које се више није дигао. Покојник који је био један од најзначајнијих државника аустријских војнијега времена, сахрањен је у обичајну гробницу у Скалату.

(О пет даљеко јахаје). Хусарски надпоручник Рајковић овдједао се је, да ће из Брашнове преко Марош-Башархељу у Колаш одјашти и вратити се за педесет сати. Шут тако и ано износи 72 миље, није дакле ногауз уз пут из одочинијута, а како ли саввати. То је и као услов усвојљено. Нећељу и помоћњак одабрао је Рајковић да јахаје, то окладу добво.

(Колера у Сирдији) према извјештајима њемачких конзула почела се ширити. У Дамаску, граду од 150—200.000 становника, од 27. Јуна до 24. Јула обножио их је од колере 546, у ујаро 204. Из Хаме и других градова такође се јавља, да се попазује колера. Поншто су већ у Александрији, бродови долазећи из Сирдије, подвргнути десетдневној квантитети, то су сада и међународно здравствено виђење у Цариграду и здравствени уред у Сирдији закључили, да се ујаду проширео квантитети у свим турским дукаћама подврдији сви бродови, који су после 5. Јула отишли и одјајле из сирских лука од Александрије па до Јафе.

(Тај је ујијо тајити). Дне 19. Новембра 1832. г. испало је јеско нају шумку на краља Јула Филипа, кад је краљ јавио преко орјаскога краја. Реддрство и сви службеници сличне руке порадише се па све своге инцидита, еда нађу злоторија, или ни сам труд оца заман. Јеши дни прешију је у Монтижу њеки стајацу 85. године. Међу његовим искакима нађено је, да је он кушио убити грађанина краља, но изједо се је, да је дотично јејто ишак ишасати крао неће њесловима дима прије смрти.

(Пожари око Петрограда). Дне 23. Јула упалала се је шумка код Петрограда извјорише бируга. До сад гора још ујек, а појар се је распроштројио на површије од читаве квадратне миље. На истог јејсто изгорјела је шумка и 1867. године. Сад не гори само ражитова шумка већ и торба и друге гориве ствари по изнадну пределу. С јужне стране рдеље дивље пуковније војника, а са сјеверне преко 500 сјевака, еда пожар угасе, но до сад заман.

О ГЛАС.

СВИЈЕМА БОЛЕСНИЦИМА
снага и здравље без медицине и
тронкова.

REVALESCIERE DU BARYU из ЛОНДОНА.

Има већ 28 година како ни једна болест није кидра супрот стати делекитној овој храни, која је без медицине и тронкова лечи све боље у жељуци, живицима, грудима, плућима, устри, кљезадима, слузни кожажи, дисању, бubrežima и бубрежи, кло и туберкулоту, сушину, спашу, каша, затвор, пролив, слабост, шумље, водичу бољест, грозину, несвестину, компресије, зујашују, бљушење баша и за пријеме трубоће, супорност, прашављење, ресму, kostobolja, бљедину. — Извод из 80.000. цертификата од људи, који су се помогли међу којима цертификати од професора дра Вурцера, г. Бенека, редов. професора медицине на карбонском универзитету, медицинског савјетника дра Ангелстјана, др. Порелана, др. Камбела, професора дра Деде, др. Уре, гројића Кестлјујарковића, маркиза Брехановића и иноногих других високих особа, свакоже ће се безплатно послати.

Кратак извод из сјеводачаства.

Број 64.210. Маркиза Брехановића 7 година ратија је од јетре, не имала сима, држала на свим удовима, кршавила и чинила.

Број 79.810. Г-ђа удова Касимовића из Делзорфа, чинила је од давнишње главоболје и бљушења.

Бр. 75.877. Флоријан Келе, п. ар. чиновник из Будима, имао је занадаље шућа, несвестину и терет на грудима.

Бр. 75.910. Г. Гавра Тешнер, ћак више трговачке школе у Бечу, боловао је од груди и живица.

Бр. 65.715. Г-ђица Монлујева није могла да jede ни да спава и вршавала је.

Више храни Revalesciere него месо и кол одраслих и ћеће уштеди 50 пута више па цијени него ли у другим каторијама и јелама.

У плембини кутијама: по фунту 1 ф. 50 п., 1 фунат 2 ф. 50 п., 2 фунта 4 ф. 50 п., 5 фуната 10 ф., 12 фуната 20 ф., 24 фунта 36 ф. — Шнокоти од revalesciere у кутији по 2 ф. 50 п. и 4 ф. 50 п. — Чоколада од revalesciere у прашку и табљици за 12 шола 1 ф. 50 п., за 24 шоле 2 ф. 50 п., за 48 шоле 4 ф. 50 п., у прашку за 120 шола 10 ф., за 288 шола 20 ф., за 576 шоле 36 ф. — Добити се може код Barry & Comp. у Бечу Wallischgasse број 8., у Немачкој код Joseph v. Törok; као и по свим варошима код добрих аптекара и дућанима; а бечка кућа шаље у поштанску упућницу на све стране. Још је продаје у Трету: Serravalle; у Задру: Andrović; Ријеци: Prodani.

(52—8)

И О В О С Т И.

СРБИЈА. — Кнез Милан био је 19. о. и., када биоградски листови јављају, у мајстрожем инсигнију отишао у Беч, а у прошли четвртак отио је повратно у Биоград. О путу овоме пуно је новине сајкојакога пагађања. Једин дојде га у свetu са догађајима у Херцеговини, а други би хтјели, да му заду са сопјем приватан званиј. Један телеграм из Беча од 25. о. јавља, да се кнез Милан вјерно са ћерком кнеза Стуре из Румуније.

ХРВАТСКА. — Избори за сабор дозрени су. Последњи листови загребачки још непокажују чисти резултат; но толико се већ сада види, да ће опозиција мало јача бити, него је била у првом сабору.

ДАЛМАЦИЈА. — Још једнако чују се у Далматији тужбе, да се непрве министарске наредбе о увођењу народнога српско-хрватскога језика на печатима и надписима уреда на јесто досадању италијанаштве.

Митрополит букуронски и дalmatinski Benj-ela ујро је напрасно у бавњима.

ТУРСКА. — Из Цариграда телеграфају, да сутданово ручно писмо наложе, да се имају што прије саградити жељезнице у Анатолију, особито пруга Багдад. Трошак да ће измијрати Султан. Но томе је вјест неоснована, или се пут не спаѓа.

Телеграм из Цариграда о догађајима у Херцеговини са свијек је неоснован.

Поправак: у последњем броју у „Пјесми у своје вријеме“ у 12. строфи стиху 4. јесто „борба“, треба читати „дворба“; а у 21. строфи стиху 2. јесто „која се“ треба читати „која си“.

ЦЕТИЊЕ. 2. Августа. — Јуче објављено је, да свака година, свечанији начином, првосто бљежеуопокојеној кнезу Данилу у Служби и пазросту, које је служно првостоштени митрополит Ј. Јарновић, присуствовали су Њ. Њ. Св. Св. кнез и кнегиња Зорка са свијом г. г. септоријма.

— У ствари Херцеговачко иако даје важне новости. Преко 20 баталона турске војске крекуло је из Цариграда у Херцеговину, да сведа устанак. То је једна, а друга је новост, да је Аустрија донушитила Турској, да може своју војску проповести на Клен. Но државу Аустрије у најпознатије вријеме према народу нашем у Херцеговини, писи се нико иского надати, да ће она допустити прилику Турској, да гази и ногази рату.

— Из Херцеговице јављају нам, да ће ово дана у Којсеревој устави имати сконцертину, у којој ће изабрати војени савјет и војсковође. Војени савјет управљаће по томе уставима.

— Изјештаје о последњим војским у Херцеговини, које смо добили при свршетку листа, сконцертину у идјем броју. Новозадан су за уставе.